

„ELŐRE“

Szerkeszti: Haraszty Lajos.

Kusvét.

A természet újjászületésével egy időbe esik az emberiség megváltásának ünnepe is.

Az Üdvözítő fájalmának, szenvedésének, dicsőséges feltámadásának örök emléke ez . . . Az Istenember tanít, hirdeti az igazság ígét a bűnös világnak, s a hála: a legnagyobb megaláztatás, kínszállás — végre mindezek epilógusaként az akkori idők leggyalázatosabb büntetése — a keresztfeszítés. Ezen rút hálátlanság a föld lakói: e porszemek részéről csak annál inkább fájhatott neki — az Isten fiának — mert ő minden törekvését csak a 4000 éves bűnfertőjében tengődő emberiség megváltására irányította és szent szívének minden dobbanása csak e hálátlan embereké volt.

Midőn a hatalmas hozsánna megrezgetteti a langyos tavaszi levegőt, midőn millió ajakról száll föl az ő dicsőséges feltámadását hirdető szózat az egek urához: megdobbantja szívünket a mindenél drágább isteni ajándék — melyet ő, a Messiás hozott a világra — a *hit*, hogy amit el nem érhattünk itt lenn, ott fenn egykor megtaláljuk, ahol nem lesz *gazság, önzés, harc, gyűlölet*, csak jóság, csak béke, csak szeretet.

Tagadhatlan, hogy az isteni szeretet ezen ránk nézve oly áldásos megnyilatkozása: a megváltás óta sokat haladt előre az ember az üdvözítő hit zászlója alatt.

De mit ér, ha sokat, sokat tudunk, ha nem lettünk boldogabbak és lelkünk zománca, ártatlansága letörölve, egyszerű, gyermeteg hite széttépve! . . . Elhagyom ezt a kort és a múlt árjába merülök, megyek rég letűnt világokba, mikor még kevesebb volt a tudás és oly végtelenül sok az odaadó, az élő hit. Emberek voltak akkor is; szenvedtek sokat; de tudtak meghalni, volt miért szenvedniök. Ezrenként támadtak dicső mártírok, kik egyedül csak az igaz hit és az Üdvözítő iránti szeretettől vezérelve, életüket adták meggyőződésökért cserébe.

Mily boldog, aki szenvedni tud, akinek van miért szenvednie; mily szerencsétlen az, ki nem tudja, miért hordozza súlyos terheit. Az ily nyomorúltak

összerogynak igájok alatt s nincsen vigasztalásuk, csak az, hogy mindennek vége; de az Üdvözítő édessé tette szegényeinek nyomorát, betegeinek fájalmát, a rabok és üldözöttek szorongatottságát; gyönyörűségessé magát a halált, megtanítván az ő szolgálót, hogy mindeneket az ő nevében és ő érette, híven viseljenek.

A múlt képe visszatükröződik lelkemben. Mily fönséges kép az: egy apothéosis! . . . Emberek, kik abban vetélkednek, hogy egyik a másiknál kisebb, alázatosabb legyen! Összetörve a szív gőgje, büszkesége, a lélek nagyravágyása, mely gyilkot ad a gyöngék kezébe, lázas órákká teszi a nyugalomra rendelt éjeket; legyőzve az önzés, mely a jóból a nagyobbik részt magának kívánja. Mártírok támadnak, szegénységet dicsőítő sereg kél, nép születik, mely földre dobja a világ rózsakoszorúját, hogy töviskoronát viselhessen és lemond a földi jóról, hogy felebarátjának nyújthassa. Ifju, nemes szűzek önmagukat áldozzák az oltárra, mint megannyi új Ifigénia; vitézek vonúlnak a halálba, hogy Jézus nevét, dicséretét terjesszék. Egy nemes, nagy, emberfeletti idealizmus dobogtatja a szíveket. És ez mind a te műved, Istenember, a tiéd egyedül!

. . . De mily sívár a jelennek a képe a múltéhoz képest. A gőg, a hiúság, az önzés, a nagyravágyás, a gyűlölet, a mindent megemészítő reális üzleti érdekek, azok a jelenkor súlyos bilincsei, melyek leláncolva az emberiséget, sülyesztik fokenként abba az állapotba, melyből csak az isteni szeretet volt képes kivezetni.

Oh add Istenember, a megváltás nagy ünnepén kérünk, hogy tudjon e század, tiszta, önzellen, ideális, minden szépért, jóért, magasztosért lelkesülő, érte küzdő lenni; tudjon a te szent eszméidért szenvedni, meghalni; s akkor elkövetkezik majd az erkölcsi feltámadás hajnala . . .

Apród.

Golgota . . .

. . . Harangok elnémúltanak . . .

. . . Az Istenember megfeszítették! —

Templom kárpitja meghasadt;

Nap elborúlt, meny s föld, mint éj, setét . . .

Néhány nap előtt még „Hozsánát“

Kiáltott a hitvány tömeg.

Ma már üvöltve, hogy kiáltják

Reája a „Feszítsd meg!“-et,

Megköpdösték és megkorbácsolák,

Adván fejére tövis-koronát,
 Gunyolva és kinezva — úgy kísérik
 A Golgotának útján végig . . . végig . . .
 A míg Ó:

Az üdvözítő

Tűr; nem panaszkodik reájok,
 És ajkát el nem hagyja átok, —
 Bár vállán kétszer súlyos a kereszt,
 Szent homloka bár vérkönyűt ereszt!
 Görnyedten s oly roskadva lép
 Előre, föl, — a Golgotára,
 Hol megdicsőülése várja . . .
 . . . Kezébe — a melyből a nép
 Áldását oly sokszor nyere —
 Hegyes szegeket vernek im belé.
 — Proféta, Megváltója — óh mi szégyen! —
 Ott függött gaz latrok között.
 Maga a menybolt is megütközött,
 Ezért sápadt el a nap is dühében . . .
 Majd egy poroszló-dárda
 Szent szívét átalgárta;
 Szívét, mely gyilkosaiért
 Veszté a végső cseppnyi vért;
 Szívét, amely a bűnös emberek
 Megváltásáért élt s kínszenvedett;
 Szívét, mely ádáz ellenségire
 Is — atyjától áldását kérte le . . .
 . . . Ilyen az ember háládója:
 Keresztre felfeszítettet
 Az emberiség Megváltója,
 Az igazság . . . a szeretet! . . .

Így volt ez régen, így van ez ma is;
 Proféta útja Golgotára visz . . .
 Akinék életcélja, mindene,
 Hogy embertársát boldoggá tegye,
 Hogy üdvözítse, az fõgondja:
 A nép — keresztre vonja.
 Éltét, vérét hiába adja értük;
 A nagyok félnek, a kicsik nem értik . . .
 S fõpap van mostan is elég,
 Aki bujtó beszédével
 — Féltevénnönmagát s becses fejét —
 A hívõ tömeget izgatja fel,
 S böszült dühének áldozatja lesz
 Az, aki értük mindent áldozott . . .
 . . . A profétáknak közös sorsa ez! —
 Így volt sörökre így maradni fog . . .
 — Profétájuk, Megváltójuk valál?
 S bár értük utolsó csepp véred adjad,
 Élted csak örök Golgota s jutalmad:
 Keresztrefeszítés, mártír-halál! . . .

Haraszty Lajos.

Romantika.

Nagy Andor.

I.

- Lucia, hozzon egy könyvet . . .
 — Melyiket édes kisasszony?
 — Heinét.
 — De hiszen azt már sokszor elol-
 vasta . . .
 — Óh, nem baj! Én azt sokszor,
 nagyon sokszor akarom olvasni.
 — Hozom.
 — Hozza hát, siessen.

És Lucia hamarosan előhossa a szép, díszkötéses Heinét. Luisetta, a grófkisasszony elveszi és felüti a »Kevlári búcsu«-nál. Oda ül az ablakhoz. Olvasni kezd. Ki tudja hányadszor olvassa már! A könyv lapja úgy meg van viselve azon a helyen. A szomorú fiú története már egészen a lelkébe vésődött. Tudja már kívülről. Nem is néz a könyvbe. Arcán látszik, hogy nincs itt . . . Valahol szép illatos fák alatt jár azzal a szomorú fiúval. A kis viasz-szívet már ott hagyták az oltáron. Visszafelé jönnek a búcsuról. Mária már meggyógyította őt, a szívét; rátalált arra a fiúra . . .

Csak látná már egyszer, csak látná!

II.

— Üdvöz légy Mária! . . .

A búcsusok lassan jönnek a poros országúton. Ájtatos éneküket olyan csodálatosan hosszú, megnyújtott, szakadozott hangokban ragadja el a szél. Az út mentén dolgozó munkások megállanak s míg a kis csapat ott halad, velük dúdolják a szent éneket. — A búcsusok pedig mennek tovább, tovább. A munkások elmaradnak és folytatják dolgukat. Közbe-közbe utánok néznek, hogy mennyire haladtak már. Lassanként eltűnnek a völgy kanyarulatában. Még vissza-vissza-hoz egy-egy eltévedt dallamot a szél és aztán csend lesz.

III.

Luisetta az ablaknál ül. Előtte a nyitott Heine. Most nem olvas. Kémlelve néz az országútra. Ma jönnek a búcsusok. És ő látni fogja. Mert annak a fiúnak jönni kell, jönni.

— Üdvöz légy Mária! . . .

Luisetta elhalványul. Ott jönnek! Egy fehér ruhás-leány hozza a keresztet. Jönnék . . . Most úgy érzi, hogy nem fog tudni látni, nézni. Valami zúgó zsvaj van körülötte. Táncoló alakok ugrálnak... Elmennek! Nem láthat semmit!

— Üdvöz légy Mária! . . .

Egy szomorú, mély hang kihallatszik a többi közül. Luisetta még fehérebb lesz. A szeme kitágul:

— Ott van . . .

Lát mindent. Milyen szomorú. A fejét lecsügeszti. Hajával játszik a szél. Ah ... most ide néz.

És Luisetta újra nem lát semmit.

IV.

Ahogy a búcsusok elhaladtak a grófi park előtt, nemsokára egy kis parasztleány csatlakozott hozzájuk. Olyan különös aranyhaja volt és olyan remegő hangon énekelt. A búcsusok szinte áhítattal nézték. A szomorú fiú megfogta a kezét. Ó engedte. Úgy mentek együtt. Úgy, ahogy mindketten már annyiszor megálmódták. Minő boldogság!

— Üdvöz légy Mária! . . .

És a szomorú fiú könye rá-ráhull a kis paraszt leány kezére, az pedig nézi-nézi és énekel.

V.

— Lucia! Vigye el ezt a könyvet.

— Heinét? Elvigyem?

— Igen . . . Vigye el és soha ne hozza elő! Ha kérem is!

Lucia elviszi a könyvet. Luisetta meg odaáll az ablakhoz és nézi, nézi a kezét, ahová annak a szomorú fiúnak a könyvei hullottak.

VI.

Mauro a szobájában ül. Festék, ecset van a kezében. Hosszan, némán néz maga elé. Rá, visszatekint egy még nedves kép. Egy kis paraszt-leány, akinek olyan csodálatos aranyhaja, olyan nagy kék szeme van . . .

Mauro most felocsúdik. Mintegy magának beszél:

— Mért is nem engedtem, hogy eljöj-
jön? . . . hogy kért az angyal.

Feláll. Járkálni kezd.

— Nem! nem lehetett . . . A mi szerelmünk szent. Mi vagyok én? Hát ő! Talán majd ott fenn, egymásé leszünk... egészen . . . örökre . . .

És a falról leveszi a Mária képet. A nedves arckép feje fölé pedig glóriát fest és odaakasztja a Mária kép helyére. Odaakasztja Luisetta, a kis parasztleány képét, akinek olyan csodálatos aranyhaja, olyan nagy kék szeme van . . .

Íbolya.

*Kis íbolya. — kék mint az ég, —
Még harmatosak szirmai . . .
Van szívök írigy embereknek
Már téged leszakítani? . . .*

*Egy kis mezítlábas leányka
Fáztódba áll az utcasarkon, —
Csipős, hideg, tavaszi szél van,
S ereszkedik le már az alkony.*

*A kis leány kezébe tál van,
És benne üde íbolyák, —
S a lány könyes szemekkel mondja:
»Vegyenek . . . szép kis íbolyát . . .«*

Örményi Andor.

Szíriusz.

Vágó Andor

Künn az utcán a lassan hulló hó vakítóan csillogott a hold szelid fényében. Midőn léptem, épen Pista beszélt, a mi örökké szomorú, búskomornak látszó barátunk. A kávéházban sötét füstfelleg gomolygott, alig vehettem ki a beszélő arcát, de szavai visszatükrözték annak kifejezését. Halkan beszélt és igen, igen szomorú, megható, de szinte hihetetlennek tetsző dolgokat . . .

— — —
. . . Szeptember vége volt. Annak a hónapnak a vége, amelyben az én imádott Ilonkám elment egy szebb, boldogabb világba, itt hagyva nekem a magányt, a gyászt és a bűbánatot. Azt hittem, hogy nem fogom túlélni a csapást. Ilonkám szülei vigasztalni akartak, de nekem semmi sem használt.

Beteg volt a szívem, beteg volt a lelkem és ahogy napról-napra hervadt a természet, úgy hervadtam vele én is. El voltam rá készülve, hogy mire az utolsó sárga levél lehull a fáról, kikísérnek engem is a temetőbe és letesznek Ilonkám mellé . . . pihenni . . . Azóta már majd két hónap múlt el és én csaknem megnyugodtam a sors megváltoztathatatlan végzésében, midőn — — — Ah! ha eszembe jut, még most is mindem idegem remegésbe jön . . . Tudjátok, mennyire szeretem bámulni a csillagokat . . . Tegnap mikor éjfélkor haza mentünk, beléültem egy karosszékbe és elmerültem a csillagok millióinak vizsgálsába; egyszerre, amint a Szíriuszra tekintek . . . Még most sem tudom álom volt-e,

vagy való . . . , a Szíriuszon keresztül llonkám arcát véltem felfedezni . . .

Mosolygott, szemei könyekben úsztak és oly kérőleg nézett reám, mintha csak azt mondotta volna: „Jer! ne hagyj tovább magamra, hiszen olyan régen várok reád,.. Hirtelen egy fehér alak jelent meg szobámban, kézen fogott és én repültem vele, keresztül a véghetetlen világűrön, millió, meg millió csillagon át; föl, egészen a Szíriuszig . . . Ott volt llonkám is! Egy percig láthattam csak, egyetlen szavát halhattam csupán és ez az egy szó az volt: „Jer!“..

A saját szavamra ébredtem föl, elszánt hangon kiáltám: „Megyek!“ . . . A hold bevilágított szobámba. A Szíriusz sugarai éppen szememre estek.

Összerázkódtam! Hideg borzongást érzék, — de megértettem akkor, hogy nekem mennem kell . . .

Szó nélkül állottunk föl és nyakig begombolkozva indultunk kifelé. Már nem esett a hó; szép, holdvilágos téli éjszaka volt. Hallgatagon kezét nyújtva egymásnak, kiki hazafelé tartott.

*
A kandallóban vígan pattogott a tűz. Éjfél kongott a toronyban . . . A Szíriusz magasan ragyogott az égen . . . Hirtelen érthetetlen sejtés szállott meg, mintha valami ösztökélt volna, hogy Pistához menjek. Magamra öltém gyorsan kabátomat és elindultam. Lábam alatt csikorgott a megfagyott hó. A házak fehér fedelei kísértetiesen csillogtak a holdfényben.

Pista a karosszékből ült, szemei le voltak csukva. Első percben azt hívéem, hogy alszik: megfogtam a kezét . . . hideg volt, mint a jég. Szíve még dobogott. Megdermedtem az ijedségtől; egy láthatatlan túlvilági hatalom megbénított, elvette minden erőmet mozdulni sem bírtam . . . Pista fölemelé kezét; gyöngét sóhajtott és mosolygó ajakkal susogá: „llokám . . . Megyek!“ . . .

Es szíve a következő percben megszűnt dobogni . . .

A Szíriusz vakító sugarai körülragyogták homlokát és ő még a halálban is mosolyogva repült, repült, amaz ismeretlen világ felé, hol egy csillag sugaraiban llokáját vélte föltalálni . . .

A harangok zúgtak és mi szomorúan kísértük ki utolsó útjára . . . Szegény, szegény Pista! . . .

Alkonyatkor.

*A nap lebukott, száll alkonyi szellő,
És suttog a lomb és zizeg a fa ;
Az esli fuvallat lombsusogással
Reng, mint a tavasznak búcsuszava.*

*Az alkonyipír sávokba derengő
Szép fénye ömöl mindenfele már,
Végre lehanyatlak a nap is erre,
Míg nem a völgykatlanba leszáll.*

*Ó, mily gyönyörű, hogy pirkad az alkony,
Miként mosolyog vidáman az ég,
Ah, biztosan érzi, tudja : a hajnal
Szintén gyönyörű lesz s annyira szép.*

*Mintha az égnek vágyai mind-mind
Föltünne előtte álmaiban :
Hajnalra, mikor ébred körülötte
Megvalosúlva mindanyian.*

*És ekkor az alkonyt nézve, szívembe
Atalsuhan az a gondolatom :
Álmom a hajnalra való lesz mind,
S annyira szép, mint alkonyaton.*

Hegedűs Nándor.

C S A R N O K.

Mortimer.

Sáfráné asszonyosság.

(9)

Humoros elbeszélés.

Sáfráné már nem bírta tovább. Ábel bácsinak rohant, beleragadott az üstökébe s búbolta erősen :

— No beszélj hát, te káposztás hordó ;

Alig tudták őket szétválasztani. Sáfránét Ádám úr és Évike körülfogták s úgy vitték befelé. Ábel bácsit meg a felesége és Kaján húzták haza. Még az ajtóból is visszakiabáltak egymásnak :

— Kerülj a föld alá nevednapján, rút boszorkány !

— Téged meg magasztaljanak fel ugyanazon a napon, te vak tyúk !

— Nálad is akasztottak már fel becsületesebbet !

— Hozzád még Rózsa Sándor is kismiska !

Csak erővel tudták őket behúrcolni. Még onnan is ki-trisaladtak :

— Vessz meg, te nyakigháj !

— Pukkadj meg, felfújt pulyka !

Végre Sáfráné nem bírta tovább. Elalélva hullott Ádám úr karjai közé, ki a díványra helyezte. Ugy feküdt ott, mint

valami kínpadra vont eretnek. Egyszerre felnyitotta szemeit és nála szokatlanul végtelen gyenge hangon rebegette:

— Meghalok . . .

Ádám úr megszorodva borúlt — Évike nyakába:

— Szegény Mamánk . . .

Sáfránné érzelmessé vált:

— Gyertek közelébb gyermekeim! Térdeljenek le ide mellém, hadd pihenjenek meg szemeim fekete fürteiteken! Látjátok, én átküzdöttem egy életet; nehéz élet volt, telve harccal, küzdelemmel; de győztesen kerültem ki minden veszélyből. Én már bevégeztem földi pályafutásomat, elvégeztem kötelességemet, felneveltelek téged édes Évikem. Mindig azzal a reménnyel kecsegtettem magam, hogy majd meglátom egykor a te nászodat. De nem oly jó hozzám az Isten. Időnek előtte elhervadok, mint a fagylepte rügyek; meg kell halnom.

Évike zokogva borúlt — Ádám úr nyakába:

— Ó ne mond ilyet, kedves mamám!

— Ne zokogj édesem, hisz a halál közös emberi sorsunk. Csak egy, ami aggaszt. Neked nincs senki sem kívülem. Ki lesz a pártfogód, ha én meghalok?

Ádám úr türelmetlenül feszengett és nagyogtatott köhécselt. Végre megszólalt:

— Hát hiszen . . . én nem mondom. . . ha . . . ha éppen senki sem vállalkoznék, én feláldoznám magamat.

— Maga? — kérde Sáfránné.

Évike odaomlott hozzá és csókokkal halmozta el az arcát:

— Mamucim, drágám, adj hozzá feleségül!

— Tehát szeretitek egymást? Ó az allattomosak! És én nem tudtam róla semmit!

*

Másnap korán reggel bemegy Ádám úr Ábel bácsihoz. Ott ült az öreg, a feje be volt kötve; a kendő két csücske úgy állott a feje búbján, mint két fül. Mellette ült a felesége, olyan gyászos ábrázattal, mint amelyet csak ahét legrosszabb vicét mondó Kakas Márton tud csinálni.

— Mi baja? kérde Ádám úr részvétellel.

— Ne is kérdeje! Fáj a hajam!

— A haja?

— Igen. A szálak alig állanak már a fejem bőrén, olyannyira meglazult a tövük.

Annál jobb — gondolta Ádám úr — annál könnyebben megkopaszthatlak. — Aztán rögtön kirukkolt, hogy ő most házasodik.

— Kit vesz el?

— Sáfránné . . .

— Sáfránnét? Hahaha!

— Nem, a leányát. És erre az alka-

lomra ennyi, meg ennyi pénrze volna szükségem.

És Ábel úr fizetett, mint a köles. Ádám úr meg vett egy óriási csokrot és örömtől repeső szívvel ment Sáfránék felé. Egyszerre csak megpillantja Kaján bácsit, ki a nagy csokor hatása alatt hirtelen lekapta a kalapját. Ádám úr ráívalt.

— Látja ezt?

— Ha jól ókumlálok, hát egy csokrot látok.

— Igen, egy csokrot. És mit gondol, mit csinálok én ezzel a csokorral?

— Ha jól szimatolok, hát valami szép lányhoz tartozik.

— Az ám! Házasodni viszem.

— Mán mint ezt a csokrot megházasítani.

— Ostoba! En házasodom, a csokrot meg menyasszonyomnak viszem.

— És ha szabad tudnom ki a boldog menyasszony?

— Évike.

Kaján bácsi hátrább-biccent és ijedtében feltette a kalapját.

— Évike? A nagyságos asszony leánya? Szolgálhatok a nagyságos úrnak egypár szép gyümölcsessel? Gyönyörű alma és körte termett az idén a kertben! . . .

. . . Ádám úr belépett és átadta a csokrot Évikének. Ha tudta volna Sáfránné asszony, hogy Ábel bácsi pénze nyögi azt is! De nem tudta. Amiért is kegyesen nyújtotta kezét Ádám úrnak, ki arra a lehelletnél is finomabb csókot lehelt . . .

Három hét múlva megvolt a lakodalom, amikor is Sáfránné asszonynak oly jó kedve támadt, hogy kipattant a középre, megcsípte Ábel bácsit és úgy megtáncoltatta, hogy az egész vendégsereg majd halálra kacagta magát, míg Ábel urat majd megütötte a guta.

Vége.

S Z I N H Á Z.

Távozó színészek. Múlt hét végén voltak a búcsuelőadások a színházban. Búcsuzott *Kacsiány Viola* az *Othon*-ban, *Szóhner Olga* és *Pataki az Egérben*. — Vasárnap este búcsuzott *Nyárai Antal* a *Csepürágókban*. Bár egyszerűek a szavak, mikkel e lesújtó veszteséget jelentjük, de a betűk hulló könyeinktől nedvesek, s kívánjuk: bár sohase kellett volna ezt megírnunk.

A dada. E hó 23-án ismét színre került ez az erkölcsrajzi dráma, még pedig igen ünnepélyes alkalomból. A szerző maga jöttle az előadásra, melynek kezdete előtt előadást tartott, — nem: kedélyesen csevegett dárabjáról a közönséggel. Erkölcsi nézetének igazságaival úgyszólván — hogy

saját szavával éljünk — egész nyíltan fejbe kólintgatta a közönséget. Könnyedén előadott fejtegetése közben, majd beszédének végén számtalanszor zúgott fel a tapsvihar. — Az előadás után *Bródi Sándor* tiszteletére bankett volt. — Végül azonban mégis konstatálnunk kell, hogy *darabját* a csendes bukástól még jelenléte sem tudta megmenteni.

Székely Irén. A vidék legszebb és legjobb primadonnája, a mi édeshangu csalógányunk, oly sok vizzály után mégis megmaradt városunkban, melyhez legnagyobb sikereinek kedves emléke fűzi. Hódoló közönsége rézséről, mely velünk együtt örvend ittmaradásának, legutóbbi fellépésekor a *Boszorkányvárban* tüntető tapsokban volt része.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szigligeti emlékezete. A Szigligeti társaság e hó 23-án ülte meg Nagyvárad nagy fia születésének 89. évfordulóját. Az ülésen közreműködtek Rádl Ödön, Sas Ede, Huzella Gyuláné és Márton Manó. Rádl Ödön megnyitó beszédében a magyar társadalmi drámáról beszélt. Napról-napra hangzik a panasz, hogy nincs társadalmi drámánk. Az írók, kik megpróbálkoztak vele, azok is félbehagyták. Mint Herceg Ferenc. Okát abban keresik, hogy átmeneti korszakban élünk, hogy nincs kiforrott társadalmunk, hogy íróink félnek a tendenciozítás vádjától. — Ő mindezen kifogásokkal nem ért egyet. Szerinte társadalmi drámánk már megteremtett. Megteremtette Szigligeti: Fenn az ernyő, nincsen kas, A mama, A cigány stb. művében, megteremtette Csíky, pedig ők még kiforrotlanabb társadalom gyermekei voltak. Csak abban látja a hibát, hogy manap pang az irodalom ez iránya. Ennek azonban nem az az oka, hogy az írók bármiféle vádtól félnének. A Molière-ek, az igazi tehetségek nem igen alkalmaznak kerékkötőt tollukra s legkivált nem akkor, midőn másnak tetszik. Egyetlen oka a mai pangásnak a feladat nagysága. A történelmi drámaíró készen találja már a tárgyat, jellemeket, a társadalmi drámát az írónak saját invenciójával kell felépítenie. Aztán szüksége van nagy tanulmányra, sok tapasztalatra, stb. Hiszi azo ban, hogy a társadalom támogatása mellett támadni fog egy erős tehetség, mely e hiányokon is segíteni fog. — Legkiemelkedőbb pontja volt a felolvasásnak Sas Ede két költeménye, Prometeusz és Jézus, miket Nyárai Antal, városunk eltávozott kedvence szavalt el magához és nevéhez méltóan. Különösen Prometeusz tetszett. Hatalmas szociálisztikus eszméi, erős, plasztikus képei megrezegtették a sziveket és az égből tüzet lopott titán hangja megrázta a falakat: »Hol a tűz mit én hoztam az égből?« A tűz, mit te hoztál az égből, jó Prometeusz, az emberek boldogítására, most ott ég a kohókban és kísérteties fénybe vonja a körülte lézengő szegény munkások elkényszeredett arcát! — A költemőt és szavaltót egyaránt hosszas tapsokkal jutalmazta a közönség.

Előfizetési felhívás.

Az „Előre“ hetenkint minimum három-negyedívnyi terjedelemben jut a közönség elé; bár nagyon sajnáljuk, hogy még egy ideig nem engedi előfizetőink száma a nagyobb terjedelmet. Azonban mindent elkövetünk, hogy addig is kis helyen élvezhető és változatost nyújtsunk olvasóinknak és jóakarataikat megtartsuk. — Előfizetni bármikor lehet. Akik negyedévre, vagy hosszabb időre fizetnek elő, az előző számokat is megkapják. *A szerkesztőség.*

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

B. Gy. Helyben. Verse felülemelkedik a mindennapi ünnepzésekben, de még nem üti meg teljesen ami mértékünket. De hiszszük, hogy ez az eshetőség is nemsokára bekövetkezik. Csak előre! — **a.** Helyében. Miért hallgat így sokáig. Már vagy három hete nem olvastuk kedves kéziratát.

Talán valami baja esett tollának, illetőleg önnök? Kérjük, mihamarabb tudósítsion. — **Zsán.** Trento. Már fogytán a türelmünk. — **V. A.** Orosháza. Igyekszünk, hogy nemsokára sorát ejtsük. — **Erdeklődő.** Geszt. Nagy Andornak az a műve az **Ország-Világ** 7. számában jelent meg.

KEDVES OLVASÓINK VÍDÁM HUSVÉT ÜNNEPET! kíván a szerkesztőség.

A kiadóhivatal üzenete:

(Gyűjtőknek 5 előfizető után tiszteletpéldányt adunk. — Hirdetéseket felvesz a kiadó hivatal.)

AZ „ELŐRE“ MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal Nagyvárad, Kőrös-utca 3.

Levelek és előfizetések — ide címzendők. —

Előfizetési ára:

Egy évre 8 Kor.
Fél évre 4 „
Negyed évre 2 „

Egy szám 20 fill.

!! Nagy látványosság!!

➡ Még csak rövid ideig, ➡

A panoptikumban a királyok, nagy államférfiak, hírneves bűnösök, különböző emberfajok, s több csoportozat plasztikai képe látható. — Az anatómiai múzeumban az ember eredete és fejlődése, a kiválasztás és annak eszközei. — Az állatseregletben ele-

fánt, majmok, medvék, párducok, leopárdok, tigrisek farkasok, liénák; aligátor kigyó és sasok láthatók. Van 20 oroszlan, 3 kicsiny (nagyváradai illetőségű). — Naponta 2 előadás: oroszlanokkal; leopárdokkal és kutyával; medvékkel, farkasokkal és kutyával.

Koczka Antal és Fiai.